

Παράδειγμα

Κείμενο I: ΜΑΡΘΑ ΚΙΣΚΙΛΑ «Έξυπνη παρακολούθηση» πίσω από τα «έξυπνα τηλέφωνα»

Άρθρο της Μάρθας Κίσκιλα που δημοσιεύτηκε στις 10 Φεβρουαρίου 2018 σε ενημερωτικό μέσο κοινωνικής δικτύωσης.

[1] Τα smartphones έχουν γίνει αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής μας. Η χρήση τους έχει πολλά θετικά, καθώς μας βοηθά να έχουμε άμεση πρόσβαση σε πληροφορίες από όλα τα μέρη του πλανήτη με το πάτημα ενός κουμπιού σε κλάσματα δευτερολέπτων.

[2] Οι χρήστες του Facebook, του Instagram, του Twitter και του YouTube μπορεί να πιστεύουν ότι μοιράζονται απλώς τις προσωπικές τους στιγμές και τις εξόδους τους με τους φίλους τους και τις οικογένειές τους. Όλες αυτές οι δραστηριότητες εμπλουτίζουν τη ζωή μας, βαθαίνουν τις κοινωνικές μας σχέσεις και μας προσφέρουν πολλές ευκολίες.

[3] Αν το δούμε όμως από μια άλλη πλευρά, το μόνο που κάνουμε παίζοντας με τα κινητά μας τηλέφωνα είναι να παράγουμε μαζικά σύνολα δεδομένων που χρησιμοποιούν ειδικά ηλεκτρονικά προγράμματα για να πουλάνε διαφημίσεις κι όχι μόνο εναντίον μας. Τα «έξυπνα τηλέφωνα» παρακολουθώντας τη συμπεριφορά μας και τις δραστηριότητες μας στον χώρο του διαδικτύου, έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν ένα αρκετά αξιόπιστο ψηφιακό προφίλ για την προσωπική μας ζωή.

[4] Αυτή η καταγραφή πληροφοριών που κάνουν για ένα άτομο φυσικά δεν περιορίζεται μόνο σε ένα απλό αρχείο των δραστηριοτήτων μας. Τα ψηφιακά προφίλ που δημιουργούν διακινούνται μεταξύ διάφορων εταιρειών και χρησιμοποιούνται για να βγάλουν συμπεράσματα και αποφάσεις που επηρεάζουν τις ζωές μας. Κι όλα αυτά συμβαίνουν χωρίς να το ξέρουμε και χωρίς να έχουμε δώσει τη συγκατάθεσή μας.

[5] Ειδικότερα, νέες και εξελιγμένες μέθοδοι ενσωματωμένες στα smartphones καθιστούν εύκολο τον εντοπισμό μας και την παρακολούθηση της συμπεριφοράς μας. Αυτές οι τεράστιες ποσότητες πληροφοριών μπορούν να συλλεχθούν από ένα smartphone πολύ εύκολα, χωρίς να παίζει ρόλο αν το χρησιμοποιούμε πολύ ή όχι. Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν την ακριβή τοποθεσία μας, το ιστορικό αναζήτησης στο διαδίκτυο, τις επαφές μας, τη δραστηριότητά μας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τα οικονομικά μας, ακόμα και βιομετρικά δεδομένα, όπως τα δακτυλικά αποτυπώματα ή τα χαρακτηριστικά του προσώπου μας. Μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν μεταδεδομένα (metadata), όπως ο χρόνος και ο παραλήπτης ενός μηνύματος κειμένου.

[6] Κάθε τύπος δεδομένων μπορεί να αποκαλύψει πληροφορίες σχετικά με τα ενδιαφέροντα, τις προτιμήσεις, τις απόψεις, τα χόμπι και τις κοινωνικές μας αλληλεπιδράσεις. Μια μελέτη που διεξήχθη από το MIT έδειξε μάλιστα πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα μεταδεδομένα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για να χαρτογραφηθεί η ζωή μας, δείχνοντας τη μεταβαλλόμενη δυναμική των επαγγελματικών και προσωπικών μας δικτύων. Αυτά τα δεδομένα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εξαγωγή προσωπικών πληροφοριών, σε θέματα που αφορούν τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις ενός ατόμου, τις πολιτικές απόψεις, τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου, τις κοινωνικές σχέσεις ή την υγεία. Για παράδειγμα, μπορούν να βγάλουν συμπεράσματα για την ακριβή κατάσταση της υγείας ενός ατόμου, απλώς συνδέοντας τις κουκκίδες μεταξύ μιας σειράς τηλεφωνικών κλήσεων.

[7] Παράλληλα, διαφορετικοί τύποι δεδομένων μπορούν να συνδυαστούν μεταξύ τους για να δημιουργήσουν ένα ολοκληρωμένο ψηφιακό προφίλ. Και υπάρχουν ήδη πολλές εταιρείες που αγοράζουν και πωλούν αυτά τα δεδομένα. Στόχος τους είναι να συνδυάζουν δισεκατομμύρια στοιχεία δεδομένων σχετικά με τους ανθρώπους και να βγάζουν διαφόρων ειδών συμπεράσματα από αυτά, τα οποία σε πρώτο επίπεδο μπορεί να φαίνονται «αθώα», αλλά μπορούν να αποκαλύψουν πληροφορίες όπως την εθνικότητα, το επίπεδο εισοδήματος, το μορφωτικό επίπεδο και την οικογενειακή κατάσταση.

[8] Μια πρόσφατη μελέτη διαπίστωσε ότι επτά στις δέκα εφαρμογές των smartphones μοιράζονται δεδομένα με εταιρείες παρακολούθησης τρίτων, όπως το Google Analytics. Τα δεδομένα από διαφορετικές εφαρμογές μπορούν να συνδεθούν σε ένα smartphone και να δημιουργήσουν το προφίλ μας, ακόμα και αν τα δικαιώματα για μεμονωμένες εφαρμογές χορηγούνται ξεχωριστά. Συνεπώς τα smartphones μετατρέπονται ουσιαστικά σε συσκευές παρακολούθησης.

<https://tvxs.gr/news/sci-tech/pos-ta-dedomena-ton-smartphone-parakolythoyn-kathe-mas-kinisi>

Κείμενο II: «Ουδέν κρυπτόν υπό τα έξυπνα τηλέφωνα»

Πόσο κοντά μας βρίσκεται ο Μεγάλος Αδελφός; Μια ματιά στη διεθνή αλλά και στην εσωτερική επικαιρότητα αρκεί για να μας δώσει την απάντηση: πολύ.

Από το πρόγραμμα Prism που χρησιμοποιεί η Εθνική Υπηρεσία Ασφαλείας των ΗΠΑ (NSA) για να παρακολουθεί τις παγκόσμιες ηλεκτρονικές επικοινωνίες μέχρι τις καταγγελίες για τηλεφωνικές υποκλοπές στην Ελλάδα με το βαλιτσάκι της ΕΥΠ, όλα συνηγορούν στην παραδοχή ότι στην ψηφιακή εποχή η αίσθηση της ασφάλειας είναι απλώς ψευδαίσθηση.

Πώς λοιπόν θα προστατευθούμε από τον Big Brother; Οι ειδικοί στην ασφάλεια των επικοινωνιών λένε –μεταξύ σοβαρού και αστείου– ότι αν θέλετε να είστε 100% σίγουροι ότι δεν παρακολουθούνται αυτά που λέτε ή γράφετε στο κινητό σας δεν έχετε παρά να... το κλείσετε ή να μην το πάρετε μαζί σας.

Η αλήθεια είναι ότι κανείς δεν μπορεί να σας διαβεβαιώσει ότι οι συνομιλίες σας δεν θα γίνουν ποτέ αντικείμενο υποκλοπής – ιδίως αν μιλάμε για κρατικές υπηρεσίες πληροφοριών, οι οποίες χρησιμοποιούν υπερσύγχρονο εξοπλισμό παρακολούθησης.

Ωστόσο υπάρχουν ορισμένα βήματα που μπορείτε να ακολουθήσετε για να μειώσετε την πιθανότητα να σας παρακολουθούν ιδιώτες ή να εισβάλουν στο κινητό σας χάκερ. [...]

Στοπ στις υποκλοπές

1. Αφαιρέστε την μπαταρία του κινητού όταν δεν είναι σε χρήση.
2. Χρησιμοποιήστε ένα καρτοκινητό για προστασία σε εξαιρετικά ευαίσθητες συνομιλίες.
3. Εάν παρατηρήσετε ασυνήθιστη συμπεριφορά στο τηλέφωνο, ενημερώστε τον τηλεπικοινωνιακό πάροκό σας.
4. Απενεργοποιήστε τη λειτουργία ασύρματου ίντερνετ (WiFi) στο κινητό σας. Σερφάρετε μόνο από σημεία που γνωρίζετε ότι είναι ασφαλή, όπως το σπίτι ή το γραφείο.
5. Να θυμάστε ότι το λογισμικό spyware σπανίως μολύνει τα τηλέφωνα που δεν έχουν πρόσβαση στο ίντερνετ.
6. Μην αποκαλύπτετε από το τηλέφωνο απόρρητες πληροφορίες, αν υποψιάζεστε ότι το κινητό σας έχει «μολυνθεί».
7. Κάντε επαναφορά των εργοστασιακών ρυθμίσεων στο κινητό σας για να αφαιρέσετε τυχόν λογισμικό παρακολούθησης.

8. Εγκαταστήστε πρόγραμμα εντοπισμού κακόβουλου λογισμικού και ιών (antivirus) στο τηλέφωνό σας.
9. Απενεργοποιήστε το GPS όταν δεν το χρησιμοποιείτε. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί από επιτηδευμένους για να δουν πού βρίσκεται το τηλέφωνό σας (και ο κάτοχός του).
10. Απενεργοποιήστε το Bluetooth όταν δεν το χρησιμοποιείτε. Ανοίξτε το μόνο όταν θέλετε να μεταφέρετε επαφές, αρχεία κ.λπ.

Κείμενο του Γιάννη Ανδρισσόπουλου από τον ημερήσιο τύπο, 17 Οκτωβρίου 2013.

A. Συνοπτική νοηματική απόδοση

Με ποιους τρόπους γίνεται η «έξυπνη παρακολούθηση» από τα κινητά σύμφωνα με τη συντάκτρια του Κειμένου Ι; Να συνοψίσετε τις απόψεις της σε 50-60 λέξεις.

Απάντηση

Η απάντηση βρίσκεται στις παραγράφους 3-7, στα εξής:

- «Τα έξυπνα τηλέφωνα»... έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν ένα αρκετά αξιόπιστο ψηφιακό προφίλ για την προσωπική μας ζωή.
- Τα ψηφιακά προφίλ που δημιουργούν διακινούνται μεταξύ διαφόρων εταιρειών και χρησιμοποιούνται για να βγάλουν συμπεράσματα και αποφάσεις που επηρεάζουν τις ζωές μας.
- καθιστούν εύκολο τον εντοπισμό μας και την παρακολούθηση της συμπεριφοράς μας.
- Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν την ακριβή τοποθεσία μας, το ιστορικό αναζήτησης στο διαδίκτυο, τις επαφές μας, τη δραστηριότητα μας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τα οικονομικά μας, ακόμα και βιομετρικά δεδομένα, όπως τα δακτυλικά αποτυπώματα ή τα χαρακτηριστικά του προσώπου μας. Μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν μεταδεδομένα (metadata), όπως ο χρόνος και ο παραλήπτης ενός μηνύματος κειμένου.
- Κάθε τύπος δεδομένων μπορεί να αποκαλύψει πληροφορίες σχετικά με τα ενδιαφέροντα, τις προτιμήσεις, τις απόψεις, τα χόμπι και τις κοινωνικές μας αλληλεπιδράσεις.
- Αυτά τα δεδομένα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εξαγωγή προσωπικών πληροφοριών, σε θέματα που αφορούν τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις ενός ατόμου, τις πολιτικές απόψεις, τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου, τις κοινωνικές σχέσεις ή την υγεία.
- Παράλληλα, διαφορετικοί τύποι δεδομένων μπορούν να συνδυαστούν μεταξύ τους για να δημιουργήσουν ένα ολοκληρωμένο ψηφιακό προφίλ. Και υπάρχουν ήδη πολλές εταιρείες που αγοράζουν και πωλούν αυτά τα δεδομένα.

Με βάση τα παραπάνω, μια ενδεικτική σύνοψη απόψεων είναι η εξής:

- Σύμφωνα με τη συντάκτρια, τα smartphones («έξυπνα τηλέφωνα») δημιουργούν το ψηφιακό προφίλ των χρηστών, το οποίο αποστέλλουν σε εταιρείες για να το εκμεταλ-

Πλευτών για προσωπικό τους όφελος. Κάθε τύπος δεδομένου που χρησιμοποιείται δίνει αναλυτικές πληροφορίες για τις μετακινήσεις, τα οικονομικά, τις πεποιθήσεις, την υγεία του χρήστη κτλ., δεδομένα που γίνονται αντικείμενο αγοραπωλησίας. (52 λέξεις)

B. Κατανόηση – Ερμηνεία – Αξιολόγηση – Κατασκευή

Ερώτημα 1ο

Να ελέγξετε την ορθότητα ή το λάθος των παρακάτω ισχυρισμών σύμφωνα με το Κείμενο I, σημειώνοντας Σ(σωστό) ή Λ(λάθος). Να αιτιολογήσετε κάθε επιλογή σας σε μια σύντομη παράγραφο παραπέμποντας και στο κείμενο.

- I. Η αρθρογράφος δεν έχει αρνητική στάση απέναντι στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης.
- II. Η χρήση του διαδικτύου από το κινητό ευνοεί τη διαρροή προσωπικών πληροφοριών.
- III. Τα τηλέφωνα χαρακτηρίζονται «έξυπνα», γιατί μπορούν να διακρίνουν αν παρακολουθούνται.
- IV. Είμαστε ασφαλείς από τη διαρροή προσωπικών δεδομένων αν χρησιμοποιούμε ειλικρίιστα το smartphone.
- V. Τα δεδομένα που συλλέγονται από τα smartphone είναι μόνο για ερευνητικούς σκοπούς.

Απάντηση

- I. (Σ) Αιτιολόγηση: Σύμφωνα με την παράγραφο [2]: «Οι χρήστες του Facebook, του Instagram, του Twitter και του YouTube μπορεί να πιστεύουν ότι μοιράζονται απλώς τις προσωπικές τους στιγμές και τις εξόδους τους με τους φίλους τους και τις οικογένειές τους. Όλες αυτές οι δραστηριότητες εμπλουτίζουν τη ζωή μας, βαθαίνουν τις κοινωνικές μας σχέσεις και μας προσφέρουν πολλή ευκολία».
- II. (Σ) Αιτιολόγηση: Η απάντηση βρίσκεται στην παράγραφο [3]: «Τα «έξυπνα τηλέφωνα» παρακολουθούν τη συμπεριφορά μας και τις δραστηριότητες μας στον χώρο του διαδικτύου, έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν ένα αρκετά αξιόπιστο ψηφιακό προφίλ για την προσωπική μας ζωή».
- III. (Λ) Αιτιολόγηση: χαρακτηρίζονται «έξυπνα τηλέφωνα», γιατί στην παράγραφο [5] αναφέρεται ότι οι «νέες και εξελιγμένες μέθοδοι ενσωματωμένες στα smartphones καθιστούν εύκολο τον εντοπισμό μας και την παρακολούθηση της συμπεριφοράς μας».
- IV. (Λ) Αιτιολόγηση: στην παράγραφο [5] η συντάκτρια τονίζει ότι «Αυτές οι τεράστιες ποσότητες πληροφοριών μπορούν να συλλεχθούν από ένα smartphone πολύ εύκολα, χωρίς να παίζει ρόλο αν το χρησιμοποιούμε πολύ ή όχι».
- V. (Λ) Αιτιολόγηση: Τα δεδομένα μπορούν να χρησιμοποιούνται και για αγοραπωλησία (εμπορικούς σκοπούς), όπως φαίνεται στην παράγραφο [7] «Και υπάρχουν ήδη πολλές εταιρείες που αγοράζουν και πωλούν αυτά τα δεδομένα».

Εναλλακτικά

Στο Κείμενο I χρησιμοποιούνται πολλές ξένες λέξεις. Αφού τις εντοπίσετε, να εξηγήσετε τη χρήση τους. Ποιο ύφος προσδίδουν στο κείμενο;

Απάντηση

Εντοπίζουμε τις ξένες λέξεις (smartphones, Facebook, Instagram, Twitter, YouTube, metadata, Google Analytics). Είναι οι όροι που χρησιμοποιούνται για τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, για τα νέας τεχνολογίας κινητά τηλέφωνα, τον παγκόσμιο Ιστό και τα δεδομένα που παρέχει. Η αρθρογράφος χρησιμοποιεί τις ξένες λέξεις, γιατί είναι σύγχρονοι, τεχνικοί και εξειδικευμένοι όροι που δεν έχουν μεταφραστεί στην ελληνική και δεν μπορούν να αντικατασταθούν. Η χρήση τους προσδίδει στον λόγο της αρθρογράφου ύφος μοντέρνο, προσαρμοσμένο στον σύγχρονο τρόπο επικοινωνίας, αφού άλληλως απευθύνεται στους νέους κυρίως που κάνουν υπερβολική χρήση των κινητών τηλεφώνων σε ποικίλες περιστάσεις: επικοινωνίας, μετακίνησης, αναζήτησης πληροφοριών κ.ά.

Εναλλακτικά

Στο Κείμενο II χρησιμοποιείται ειδικό λεξιλόγιο, λέξεις της καθομιλουμένης και αρκτικόλεξα. Να εντοπίσετε δύο παραδείγματα από το κάθε είδος και να εξηγήσετε τη χρήση τους.

Απάντηση

Κατ' αρχάς, «το ειδικό λεξιλόγιο είναι ένας τεχνικός όρος της γλωσσολογίας που απλώς αναφέρεται στο λεξιλόγιο και σε άλλα γλωσσικά χαρακτηριστικά που συνδέονται με συγκεκριμένα θέματα και δραστηριότητες. Διαφορετικές ομάδες, επαγγελματικές και άλλες, αναπτύσσουν διακριτά, συχνά τεχνικά λεξιλόγια»*.

Στο συγκεκριμένο κείμενο έχουμε τα εξής παραδείγματα ειδικού λεξιλογίου: πρόγραμμα εντοπισμού κακόβουλου λογισμικού και ιών (antivirus), τηλεπικοινωνιακός πάροχος, χάκερ, σερφάρετε κ.ά., τα οποία είναι ειδημμένα από τη γλώσσα της Πληροφορικής και του διαδικτύου. Ως γνωστό, η ψηφιακή τεχνολογία και η εκτενής χρήση της στη σύγχρονη ζωή οδήγησε και στην εισβολή πολλών νέων όρων στην καθημερινότητα του ανθρώπου καθώς και στην ανάγκη κωδικοποίησης της γλώσσας.

Στον τελευταίο λόγο οφείλεται και η εκτεταμένη χρήση αρκτικόλεξων (συντομογραφιών). Στο κείμενο παραδείγματα αρκτικόλεξων: NSA, MIT, GPS, WIFI.

Οι συντομογραφίες οφείλονται δηλαδή:

- α) στον συνθηματικό λόγο των ΜΜΕ,
- β) στην αύξηση οργανισμών, επιχειρήσεων, σωματείων, ενώσεων κτλ. και την ανάγκη τους να προωθούν συντομότερα συνεννοήσεις, συζητήσεις κ.ά.,
- γ) στους γρήγορους ρυθμούς της ζωής. (βλ. Θεωρητικό μέρος, σ. 69)

Ερώτημα 2ο

Ποια έγκληση χρησιμοποιείται εκτεταμένα στο Κείμενο II, σε τι χρησιμεύει και τι χαρακτήρα προσδίδει στο κείμενο;

Απάντηση

Εγκλίσεις, όπως γνωρίζουμε, είναι οι διαφορετικές μορφές που παίρνει το ρήμα, ώστε να δηλωθεί η στάση του ομιλητή, η τροπικότητα (βλ. Θεωρητικό μέρος, σελ. 73). Στο συγκεκριμένο κείμενο γίνεται εκτεταμένη χρήση της προστακτικής, η οποία επιτελεί γενικά πολλαπλές επικοινωνιακές λειτουργίες, όπως:

- προσταγή ή απαγόρευση,
- παράκληση,
- προτροπή ή αποτροπή,
- παραχώρηση,
- ευχή.

Εδώ η προστακτική έχει τη σημασία της προτροπής ή αποτροπής και εκφράζει τα βήματα που μπορεί ο αναγνώστης/χρήστης κινητού να ακολουθήσει, για να αποφύγει την παρακολούθηση.

Η χρήση της προστακτικής εντάσσεται στο πλαίσιο του κατευθυντικού λόγου, (κειμενικό είδος: Οδηγίες), όπου δίνεται μια ακολουθία δραστηριοτήτων ή συμπεριφορών (βλ. Θεωρητικό μέρος, σελ. 15) τις οποίες οφείλει να ακολουθήσει ο χρήστης.

Ερώτημα 3ο

Ποια είναι η δομή της 6ης παραγράφου του Κειμένου I, ο τρόπος ανάπτυξής της, ο/οι τρόπος/οι και τα μέσα πειθούς που χρησιμοποιεί η αρθρογράφος; Να δώσετε ένα παράδειγμα για κάθε περίπτωση.

Απάντηση

Δομή:

[6] **ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ:** Κάθε τύπος δεδομένων μπορεί να αποκαλύψει πληροφορίες σχετικά με τα ενδιαφέροντα, τις προτιμήσεις, τις απόψεις, τα χόμπι και τις κοινωνικές μας αλληλεπιδράσεις. **ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ:** Μια μελέτη που διεξήχθη από το MIT έδειξε μάλιστα, πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα μεταδεδομένα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για να χαρτογραφηθεί η ζωή μας, δείχνοντας τη μεταβαλλόμενη δυναμική των επαγγελματικών και προσωπικών μας δικτύων. Αυτά τα δεδομένα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εξαγωγή προσωπικών πληροφοριών, σε θέματα που αφορούν τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις ενός ατόμου, τις πολιτικές απόψεις, τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου, τις κοινωνικές σχέσεις ή την υγεία. Για παράδειγμα, μπορούν να βγάλουν συμπεράσματα για την ακριβή κατάσταση της υγείας ενός ατόμου, απλά συνδέοντας τις κουκκίδες μεταξύ μιας σειράς τηλεφωνικών κλήσεων. **ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ:** δεν υπάρχει.

Τρόπος ανάπτυξης είναι τα **παραδείγματα**: «Μια μελέτη που διεξήχθη από το MIT ... προσωπικών μας δικτύων», «που αφορούν τη θρησκεία ...ή την υγεία», «Για παράδειγμα ...κλήσεων»

Τρόπος πειθούς: η **επίκληση στη λογική**: «μπορούν να βγάλουν συμπεράσματα για την ακριβή κατάσταση της υγείας ενός ατόμου, απλά συνδέοντας τις κουκκίδες μεταξύ μιας σειράς τηλεφωνικών κλήσεων».

Μέσα πειθούς: τα **τεκμήρια**: «Αυτά τα δεδομένα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εξαγωγή προσωπικών πληροφοριών, σε θέματα που αφορούν τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις ενός ατόμου, τις πολιτικές απόψεις, τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου, τις κοινωνικές σχέσεις ή την υγεία».

Εναλλακτικά

Πώς αντιλαμβάνεστε την έννοια του Μεγάλου Αδελφού (Big Brother) με βάση το Κείμενο II;

Απάντηση

Ο «Μεγάλος Αδελφός» είναι έκφραση από το προφητικό βιβλίο του Τζορτζ Όργουελ 1984 και αποτελεί σήμερα διατύπωση που υποδηλώνει καθεστώς παρακολούθησης. Εδώ φανερώνει το «αόρατο μάτι» που παρακολουθεί και καταγράφει κάθε κίνησή μας μέσω κινητών, καμερών παρακολούθησης κτλ.

Γ. Σύγκριση – Κριτικός στοχασμός

Τα Κείμενα I και II διαλέγονται μεταξύ τους. Ποια διαφορά έχουν ως προς το περιεχόμενο και το ύφος; Να αιτιολογήσετε την άποψή σας.

Απάντηση

Πράγματι, και τα δύο κείμενα αναφέρονται στα «έξυπνα τηλέφωνα» (έχουν και παρεμφερή τίτλο) και στους κινδύνους που προέρχονται από αυτά, συγκεκριμένα στην υποκλοπή πληροφοριών από τους χρήστες τους, η οποία συνιστά παραβίαση των προσωπικών τους δεδομένων. Το Κείμενο I αναφέρεται συγκεκριμένα στον κίνδυνο αγοραπωλησίας δεδομένων του ψηφιακού προφίλ των χρηστών από εταιρείες, ενώ το Κείμενο II στην παρακολούθηση του κινητού, κυρίως από κρατικές υπηρεσίες, και στην ψευδαίσθηση της ασφάλειας των προσωπικών δεδομένων στην ψηφιακή εποχή. Επίσης, αναφέρεται και στους τρόπους προστασίας από την υποκλοπή.

Η διαφορά στο ύφος έγκειται στη χρήση των εγκλίσεων και των ρηματικών προσώπων. Το Κείμενο I είναι πληροφοριακό και επιχειρηματολογικό και χρησιμοποιεί κυρίως την οριστική και περιορισμένα το α΄ πληθυντικό πρόσωπο, που του προσδίδει λιτό και φροντισμένο ύφος με στοιχεία οικειότητας, ενώ το Κείμενο II έχει πιο οικείο και άμεσο ύφος με τη χρήση προστακτικής και β΄ γραμματικού προσώπου, λόγω των οδηγιών που παραθέτει.

Δ. Παραγωγή λόγου

Προβληματισμένοι από το διπλανό σκίτσο που είδατε στο ψηφιακό περιοδικό «Το φως της τεχνολογίας», γράψετε ένα άρθρο για το ίδιο περιοδικό με τίτλο «Το σκοτάδι του ψηφιακού κόσμου» στο οποίο καταγράφετε τους κινδύνους που δημιουργεί η παρακολούθηση της ζωής του σύγχρονου ανθρώπου και προτείνετε ενδεικτικούς τρόπους με τους οποίους μπορεί να προστατευτεί. Μπορείτε να αξιοποιήσετε δεδομένα από τα Κείμενα Ι και ΙΙ. (300 λέξεις)

Απάντηση

Κλειδιά για την ανάπτυξη μας προσφέρουν και τα δύο κείμενα αλλά και το σκίτσο.

Κειμενικός τύπος: άρθρο

Πομπός: μαθητής

Δέκτης: οι αναγνώστες του περιοδικού

Περίσταση επικοινωνίας: προβληματισμός από το σκίτσο

Ύφος: οικείο

Δεδομένο 1: Η ψηφιακή εποχή και η αίσθηση της παρακολούθησης των ανθρώπων.

Ζητούμενο 1: Προβληματισμοί για τους κινδύνους που δημιουργεί η παρακολούθηση της ζωής του σύγχρονου ανθρώπου.

Ζητούμενο 2: Ενδεικτικοί τρόποι προστασίας.

Σκοπός: Πειθώ.

Ενδεικτική ανάπτυξη:

Ζητούμενο 1:

Τι άλλαξε στη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου με την ψηφιακή επανάσταση. (Επισήμανση της τεράστιας προόδου που έχει συντελεστεί στους υπολογιστές, τηλεπικοινωνίες, robots κτλ. Δραματική αλλαγή στον τρόπο ζωής μας, ευκολότερος προγραμματισμός και οργάνωση σε όλους τους τομείς της ζωής, ταχύτητα και αποτελεσματικότητα στην εργασία κ.ά.)

Οι κίνδυνοι από την ψηφιακή επανάσταση. (Η χρήση των πληροφοριών για παραβίαση της πολιτικής ελευθερίας των πολιτών, η αστυνόμευση και η παρακολούθηση των ζώων μας, η ψευδαίσθηση της ιδιωτικής ζωής, η τρομοκρατία κ.ά.).

Ζητούμενο 2:

Ενδεικτικοί τρόποι προστασίας για την παρακολούθηση των κινητών μπορούν να αντληθούν από το Κείμενο ΙΙ. Συμπληρωματικά για τους γενικότερους κινδύνους του διαδικτύου:

- φραγή άγνωστων και ύποπτων κλήσεων,
- περιορισμένη και στοχοκεντρική χρήση του διαδικτύου,
- αποφυγή ύποπτων ιστότοπων,
- προσοχή στη δημιουργία προφίλ στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης,
- χρήση σύνθετων κωδικών πρόσβασης,
- χρήση τείχους προστασίας κ.ά.

Άλλοι τίτλοι εκτός από «Το σκοτάδι του ψηφιακού κόσμου»:

«Είστε ασφαλείς!»

«Το αόρατο μάτι»

«Ο μεγάλος αδελφός».